

1 ARALIK DÜNYA AIDS GÜNÜ

AIDS (Acquired İmmun Deficiency Syndrome (Edinilmiş İmmün Yetmezlik Sendromu)) bir virüs hastalığıdır ve bulaşıcıdır. HIV (Human Immunodeficiency Virus (İnsan İmmünyetmezlik Virüsü)) adlı virüsle bulaşan bu hastalık mikroplara karşı konulmasını sağlayan bağışıklık sistemine saldırır ve onu yok eder. Sonuç olarak vücut direnci zayıflar ve normalde zararsız olan mikroplar dahi ağır hastalıklara neden olabilir.¹

1 Aralık tarihi **Dünya AIDS Günü** olarak kabul edilmiştir. Bu gün AIDS'e karşı farkındalığı artırmak, AIDS'ten dolayı kaybedilen kişileri anmak ve AIDS'e karşı olan mücadelede, tedaviye erişimin artması gibi, elde edilmiş olan başarıları toplumla paylaşmak adına önemli bir olanak olarak görülmektedir.² 2016 yılı Dünya AIDS Günü'nün teması "HIV'den Korunmak için Ellerinizi Kaldır" olarak belirlenmiştir.³

Yapılan tahminlerine göre 2015 yılında Dünya'da HIV bulunan kişi sayısı 36.7 milyondur. Bunların 17.8 milyonu kadın; 1.8 milyonu ise 15 yaşından küçük çocuklardır. 2015 yılında HIV ile yeni enfekte olmuş kişi sayısı 2.1 milyondur. Yine aynı tahminlere göre 2015 yılında 1.1 milyon kişi, AIDS'e bağlı nedenlerle ölmüştür. Bunların 110.000'i çocuktur. 2015 yılında dünyada her gün 5700 kişiye HIV bulaşı olmuştur ve bunların da 400'ü çocuktur.⁴ AIDS salgını başladığından beri 78 milyon kişiye HIV bulaşmış, 35 milyon kişi AIDS bağlantılı hastalıklar nedeniyle ölmüştür.⁵

AIDS'e yol açan HIV adlı virüsün bulaşı cinsel ilişki ile, kan yolu ile ve anneden bebeğe geçiş ile olmaktadır. Tüm bulaşların %80-85'i korunmasız cinsel ilişki yolu ile olmaktadır. İkinci sırada ise %10-15'lik sıklıkla kan yolu ile bulaş gelmektedir. Bulaş kontrolsüz kan nakli ile; kullanılmış ve dezenfekte edilmemiş enjektör, iğne, dövme aletleri, diş hekimliği aletleri, cerrahi aletler gibi kesici ve delici aletlerle; damar içi uyuşturucu kullanımında ortak enjektör kullanımı ile; HIV bulaşı olan organ ve dokunun nakli ile olmaktadır. Anneden bebeğe bulaş ise %5-10'luk sıklıkla üçüncü sırada yer almaktadır. HIV anneden bebeğine gebelik sürecinde ve doğum sırasında ve emzirme ile bulaşmaktadır.¹

HIV el sıkışma, deriye dokunma, kucaklama, aksırık, öksürük ile, yiyecekler, içecekler, çatal, kaşık, bardak, telefon kullanımı ile, tuvalet, duş, musluk, yüzme havuzu, deniz kullanımı ile; sivrisinek ve diğer böceklerin sokması ile, kedi ve köpek ısırması ile BULAŞMAZ.

HIV bulaşı olduktan sonra AIDS'in ortaya çıkması için 5-15 yıllık bir süre geçmesi gerekmektedir. Bu süreç içinde HIV özellikle savunma hücrelerine saldırır ve vücut direncinin düşmesine neden olur. Direnci düşen hastada çeşitli enfeksiyonlar, lenf bezi büyümeleri, ağız ve deride uçuk ve yaralar, nedeni bilinmeyen uzun süren ateş, gece terlemesi, kilo kaybı, ishal, fırsatçı enfeksiyonlar görülmektedir.¹

¹ [İnternet] https://www.unicef.org/turkey/ir/_ah16.html Erişim:18/11/2016.

² [İnternet] <http://www.who.int/life-course/news/events/world-aids-day-2016/en/> Erişim:18/11/2016.

³ [İnternet] http://www.unaids.org/en/resources/documents/2016/WAD2016_handsupforHIVprevention Erişim:21/11/2016.

⁴ [İnternet] http://www.unaids.org/sites/default/files/media_asset/AIDS-by-the-numbers-2016_en.pdf Erişim:21/11/2016.

⁵ [İnternet] <http://www.unaids.org/en/resources/fact-sheet> Erişim:15/11/2016.

Bu doküman Dr. Ahmet Koçak, Dr. Ekin Koç, Dr. Levent Akın tarafından 01.12.2016 tarihinde hazırlanmıştır.

Bu bilgilendirme notunun aşağıda belirtilen şekilde kaynak gösterilmek şartıyla yazılı, elektronik, vb ortamlarda kullanılması önerilmektedir:

Koçak A, Koç E, Akın L. 1 Aralık Dünya Aids Günü. HÜTF Halk Sağlığı AD Toplum İçin Bilgilendirme Serisi-[İnternet]

<http://www.halksagligi.hacettepe.edu.tr/>

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ-145

Günümüzde AIDS'in tedavisinde olumlu gelişmeler yaşanmaktadır. Artık etki mekanizmaları değişik olan ilaçların birlikte kullanımı ile başarılı bir tedavi mümkündür. Tedavinin amacı viral yükü azaltmak, hatta yok etmek, bağışıklık sistemini korumak, fırsatçı enfeksiyonlarla mücadele etmek, yaşam kalitesini artırmak ve ölüm sıklığını azaltmaktır ¹.

Birleşmiş Milletler AIDS Programı (UNAIDS) 2021 yılına kadar AIDS 90-90-90 adı altında bir strateji belirlemiştir. Bu stratejideki hedefler:

1. Tüm HIV vakalarının %90'ının saptanması
2. HIV tanısı alanların %90'ının sürdürülebilir şekilde antiretroviral tedavi almaları
3. Tüm tedavi alanların %90'ında virusun baskılanması

Önlenebilir bir hastalık olan HIV/AIDS'ten korunmanın en etkili yolu korunma önlemlerinin alınmasıdır.⁶ HIV'in en sık bulaş şekli cinsel ilişki olduğu için; en etkili korunma yöntemi güvenli cinsel davranışlardır. Bunun için de cinsel ilişkide koruyucu kılıf (prezervatif, kondom, kaput) kullanmak gerekmektedir. Ayrıca kontrolsüz kan nakline ve kan bulaşmış aletlerinin kullanımına izin verilmemelidir. ¹

HIV/AIDS bütün dünyayı etkileyen önemli bir salgındır. Bu salgını sonlandırmak hepimizin sorumluluğudur. Kişisel sorumluluğu yerine getirmenin en etkili yolu da koruyucu önlemleri uygulamaktır.

⁶ [Internet] <http://saglik.gov.tr/TR/belge/1-39063/1-aralik-dunya-aids-gunu.html> Erişim:15/11/2016.

Bu doküman Dr. Ahmet Koçak, Dr. Ekin Koç, Dr. Levent Akın tarafından 01.12.2016 tarihinde hazırlanmıştır.

Bu bilgilendirme notunun aşağıda belirtilen şekilde kaynak gösterilmek şartıyla yazılı, elektronik, vb ortamlarda kullanılması önerilmektedir:

Koçak A, Koç E, Akın L. 1 Aralık Dünya Aids Günü. HÜTF Halk Sağlığı AD Toplum İçin Bilgilendirme Serisi-[Internet]

<http://www.halksagligi.hacettepe.edu.tr/>